

Ennakkoarvioinnista ko kestävän kehityksen työkaluksi?

21.4.2021

Maria Salenius, erityisasiantuntija,
Ratkaisupäällikkö, sosiaalinen kestävyys

@Maria_Salenius

A person wearing a blue protective suit and a white face mask is holding up the Finnish flag. The flag is partially visible, showing the white and blue colors. The person's arms are extended, and the flag is draped over their shoulders and arms. The background is a plain, light color.

**Ennakkoarviointi edistää
kestävyyismurroksen toteutumista.**

Focus Localis-tiedejulkaisu 4/20

Kestävän kehityksen edistäminen

- Kestävälle kehitykselle on asetettu 17 tavoitetta (YK 2015), joista jokaiseen voidaan vaikuttaa myös kuntien toiminnalla
- Kuntien ja kaupunkien merkitys kestävän kehityksen tavoitteiden toteuttajina on tunnistettu ja paikallistason työvälineitä kestävän kehityksen edistämiseen tarvitaan
- Sosiaalinen kestävyys tunnistetaan osa-alueena vielä ekologista kestävyyttä heikommin
- **EVA-mallia voidaan hyödyntää päätösten kestävyuden vahvistamisessa**

Ennakoarvioinnin eri näkökulmien ja kestävän kehityksen tavoitteiden yhteydet

Kuntalainen	Kestävän kehityksen tavoitteet	Ympäristö	Kestävän kehityksen tavoitteet
Terveys ja hyvinvointi	2, 3, 10	Ihmisten elinolot, terveys ja viihtyvyys	3., 6., 7., 9., 11., 12., 15., 16.
Yhdenvertaisuus kuten sukupuolten ja kieliryhmien välinen tasa-arvo	5, 10, 16		
Työllisyys ja työelämä	8	Maaperä, luonnonmonimuotoisuus ja maaperä	6., 7., 13., 14., 15.
Tietoyhteiskuntataidot	10		
Turvallisuus (ml. Tietoturva)	10, 11, 16		
Palvelujen ja sosiaaliturvan taso, kattavuus ja saatavuus myös kunnan eri alueilla ja kielillä	1, 4, 10	Maisema, kaupunkikuva, kulttuuriperintö	10, 12, 16
Organisaatio ja henkilöstö	Kestävän kehityksen tavoitteet	Talous	Kestävän kehityksen tavoitteet
Organisaation sisäiset toimivaltamuutokset	17	Väestöryhmien ja kotitalouksien asema ja käyttäytyminen	1, 5, 8, 10
Uudenlaiset palveluiden tuottamistavat	12	Yritysten toiminta, niiden välinen kilpailu ja kansainvälinen kilpailukyky ja markkinoiden toimivuus	9
Organisaation tehtävien määrä, laatu tai menettelytavat			
Henkilöstön määrä, asema ja osallisuus	8	Kunnallistalouden yhteisöjen rahoitus, voimavarojen jako, työllisyys ja tuottavuus	8, 9, 12
Organisaation raportointi-, tiedottamis- ja selvitysvelvoitteet ja muut uudet hallinnolliset tehtävät	16	Palvelutuotannon muutos	9, 12

Esimerkki

- Esimerkiksi SDG-tavoite **1. Ei köyhyyttä** pyrkii vähentämään köyhyyttä mm. sosiaaliturvan turvaamisella heikompiosaisille sekä varmistamalla kaikille yhtäläiset mahdollisuudet esim. peruspalveluihin
- Tämä tavoite kytkeytyy EVA-mallissa mm. kuntalais- ja talousnäkökulmiin
- Kuntalaisvaikutusten osalta kytkös liittyy palveluiden kattavuuteen sekä saatavuuteen ja talousnäkökulmassa tarkasteltavaan väestöryhmien ja kotitalouksien talouteen ja asemaan.

Havainnot

- Kuntalaisiin ja ympäristöön liittyvät näkökulmat korostuvat - muut eivät ole yhtä selvästi osa kestävä kehityksen tavoitteita
  - Ne tavoitteet, jotka eivät korostu kuntalaisnäkökulmassa, ovat kytkettävissä ympäristönäkökulmaan
- Kestävä talous on kuitenkin yksi Agenda 2030 -viitekehyksen neljästä osa-alueesta ja siten tärkeä tarkastelun kohde
- Kestävä kehityksen tavoitteista yli puolet on kytkettävissä kuntalaisnäkökulmaan
- EVA-mallissa lähtökohtana on koko väestöön kohdistuvien vaikutusten arviointi, kun kestävä kehityksen viitekehysessä painoarvoa saavat vahvemmin haavoittuvassa asemassa olevat kuntalaiset
- Eriarvoisuus-vaikutusten tarkastelu osana evausta olisi sosiaalisen kestäväyyden näkökulmasta tärkeää

Kehitettävää

- Kestävän kehityksen näkökulmasta EVA-malli on osin vanhentunut ja tarkastelee ympäristöä melko kapeasti
- Muun muassa ilmastonmuutokseen ja hiilineutraalisuuteen liittyviä vaikutuskohteita ei EVA-suosituksesta valmiina löydy
- EVA-mallissa myös *Organisaatio ja henkilöstö*-näkökulma liittyy selvästi löyhemmin kestävän kehityksen tavoitteisiin. Se on yhdistettävissä vain välillisesti yksittäisiin tavoitteisiin tai niiden alatavoitteisiin

Positiivista

- EVA-mallin vahvuutena on lyhyen ja pitkän aikavälin vaikutusten erottelu, joka tukee kestäväen kehityksen edistämistä
- Sen käyttö kunnissa jo sellaisenaan tukee kestäväen kehityksen tavoitteita mm. läpinäkyvän julkisen toiminnan ja hyvän hallinnon kautta sekä näkökumien yhdistämisen kautta
- Kuntien vaikuttavan toiminnan tarkastelu ja pitkäjänteinen päätöksenteko ovat entistä tärkeämpiä teemoja tulevalla valtuustokaudella – työkaluja tarvitaan
- Kuntien tiukka taloustilanne edellyttää jokaisen päätöksen huolellista valmistelua ja siten myös vaikutusten arviointia.

- **Taustalle tarvitaan kestävä kehityksen poikkihallinnollista ymmärrystä, tunnistamista ja valmistelukulttuurin näkökulmamutosta, johon sekä viranhaltija- että luottamushenkilöjohto sitoutuvat.**
- **Tällöin vaikutusten ennakoarvioinnilla luodaan uusia merkityksiä vaikuttaa kuntien päätösten kautta koko maailmaa koskeviin asioihin.**

Kiitos.

Maria Salenius

050-561 0466

maria.salenius@kuntaliitto.fi

@Maria_Salenius

www.kuntaliitto.fi

The background is a vibrant, abstract composition. It features a large, bright yellow area on the left side, which transitions into a white space on the right. This white space is heavily splattered with red paint, creating a marbled effect. A prominent diagonal brushstroke in yellow runs from the top left towards the bottom right, crossing through the white and red areas. Several solid orange circles of varying sizes are scattered across the yellow and white sections. In the bottom right corner, there are dark blue splatters and brushstrokes. The overall aesthetic is energetic and artistic.

KUNTA LIITTO